250196

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

24 январь, чоршанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 17 (1270)

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 23 январь куни Исроил давлатининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Моше Гецни қабул қилди.

Суҳбат чоғида мамлакатимиз раҳбари Ўзбекистон билан Исроил ўртасидаги муносабатлар ўзаро ишонч асосига қурилгани ва иқтисодий ҳамкорликнинг тобора ривожланиб бораётганини қайд этиб, бунда элчи Моше Гецнинг ҳам ўзига хос ҳиссаси борлигини таъкидлади.

Моше Гец Ўзбекистондаги элчилик ваколати ниҳоясига етганини маълум қилар экан, қисқа муддат мобайнида мамлакатимизда юз берган улкан ижобий ўзгаришларга гувоҳ бўлганини таъкидлади. У давлатларимиз ўртасидаги алоқалар бундан буён янада ривож топишига умид билдирди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов иштирок этди.

(ЎзА).

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

Германия Федератив Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси этиб тайинланган Райнхарт Биндзайл 23 январь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

— Ўзбекистон Марказий Осиё минтақасида жуғрофий-сиёсий жиҳатдан жуда муҳим ўрин тутади, — деди элчи ишонч ёрлиғини топширар экан. — Қолаверса, мамлакатдаги барқарорлик, иқтисодий ислоҳотларнинг жадал амалга оширилаётгани икки давлат ўртасидаги мавжуд ҳамкорликни янада равнақ топтиришда кенг истиқбол очади.

Райнхарт Биндзайл Ўзбекистон Жаҳон ҳамжамиятининг фаол аъзоси сифатида минтақада тинчлик ва хавфсизлик ишига катта ҳисса қўшаётганини ҳамда Германия ҳукумати мамлакатимизнинг бу борадаги сиёсатини қўллаб-қувватлашини таъкидлади.

— Ўзбекистон Германияни ўзининг энг ишончли ҳамкорларидан бири деб билади, — деди Президент Ислом Каримов. — Шу жиҳатдан, мамлакатларимизнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий соҳалардаги ҳамкорлиги стратегик аҳамиятга эгалиги билан ажралиб туради. Бугун Ўзбекистон бозорида фаолият кўрсатаётган Германиянинг машҳур фирма ва компаниялари иқтисодий ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Мамлакатимиз раҳбари икки давлат ўртасида нафақат иқтисодий, балки, маданий соҳадаги алоқалар ҳам янги босқичга кўтарилаётганини таъкидлаб, элчининг бу борада амалга оширажак шарафли ишларида муваффақият тилади.

Ишонч ёрлиғини топшириш маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов иштирок этди.

(ЎзА).

• Ишонч ёрлиғи топширилиши муносабати билан

ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ РАЙНХАРТ БИНДЗАЙЛ

1935 йил 19 сентябрда туғилган.

Марбург (ГФР, 1954 — 1955 й.), Гейделберг (ГФР, 1955 — 1958 й.), Лакнау (Ҳиндистон, 1959 й.), Сингапур (1961 — 1962 й.) шаҳарларидаги университетларда таълим олган.

Таълим бўйича мутахассислиги ҳуқуқ магистри. 1965 йилда ҳуқуқшуносликдан диссертация ёқлаган.

1966—1967 й. — ГФР Ташқи ишлар вазирлиги ходими.

1967—1971 й. — ГФРнинг Мадрасдаги (Ҳиндистон) бош консулхонаси консули.

1971—1974 й. — ГФРнинг Токиодаги (Япония) элчихонаси маслаҳатчиси.

1974—1977 й. — ГФР Ташқи ишлар вазирлиги умумий кадрлар масаласи бўлимининг маслаҳатчиси.

1977—1980 й. — ГФРнинг Марказий Африка Республикасидаги элчиси.

1980—1984 й. — ГФР Ташқи ишлар вазирлигининг ташкилий ишлар бўлими маслаҳатчиси ва интизом масалалари бўйича вакили.

1984—1988 й. — ГФРнинг Руандадаги элчиси.

1988—1992 й. — ГФР Ташқи ишлар вазирлигининг фуқаролик, савдо ва хусусий иқтисодий ҳуқуқ бўлими бошлиғи.

1992—1995 й. — ГФР Ташқи ишлар вазирлигининг инспектори. 1995 йил ноябрь ойидан бошлаб Германия Федератив Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси.

Инглиз, француз, рус тилларини билади.

Оилали, уч фарзанди бор.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги матбуот хизмати.

ҒАЛЛА ВА ПАХТА — РИЗҚ-РЎЗИМИЗ МАНБАИ

СУРАТЛАРДА: йиғилиш пайти.

А. ТЎРАЕВ (ЎзА) тасвирга олган.

23 январь куни республика Вазирлар Маҳкамасида ғалла ва пахта етиштиришнинг 1995 йилги якунлари ҳамда бу борадаги 1996 йилги режалар, шунингдек, хўжалик ва корхоналар, ишлаб чиқарувчилар билан истеъмолчилар ўртасида шартномалар тузиш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси, вилоятлар ҳокимлари, вазирликлар, қўмиталар, концернлар, уюшма ва ташкилотлар раҳбарлари иштирок этди.

Йиғилишни Президент Ислом Каримов бошқарди.

Қишлоқ хўжалиги республикамиз учун энг устувор соҳа, бошқача айтганда, асосий ҳал қилувчи тармоқ экани барчага маълум, деди Ислом Каримов. Шу маънода бугунги мажлисда пахта ва ғалла етиштириш бўйича ўтган йил якунларини кўриб чиқишимиз, бу борада йўл қўйилган хато ва камчиликлардан керакли сабоқ чиқариб, 1996 йил режаларини белгилашимиз керак. Хусусан, бу йил қанча пахта ва ғалла тайёрланади. Уларни ким ва қандай нархларда сотиб олади. Ана шу масалаларни ойдинлаштириб, кўрсаткичларни аниқ белгилаб, кейин иш бошлашимиз керак. Бундан эса контрактация масаласи келиб чиқади. Чунки юқорида қайд этилган кўрсаткичлар истеъмолчилар билан ишлаб чиқарувчилар ўртасидаги шартномаларда ўз аксини топади.

Лекин шуни таъкидлаш керакки, кўплаб ҳокимлик ва вазирликлар раҳбарлари, катта-катта бирлашма ва концернлар бошлиқлари ҳамон юқоридан кўрсатма кутиб, шартнома тузиш ишларини бошлаганлари йўқ. Нега ҳар ким ўз ишини бажармайди, ўзига тегишли масалани ҳал этмайди? Бу кайфиятнинг хавфли томони шундаки, ҳар бир катта раҳбар ўз ишини бажармаса, бу ҳолат унинг қўли остидагиларга ҳам ўтади, натижада масъулиятсизлик, дея аталмиш занжир пайдо бўлади. Бу эса ишларимизга зарар етказади, тараққиётимизга монелик қилади. Биз сидқидилдан ишлаганни бошимизга кўтарамиз, юқоридаги кайфиятда юрганлар билан эса муроса қилолмаймиз. Бу гапдан ҳар бир раҳбар ўзи учун керакли хулоса чиқариб олиши керак, дея таъкидлади Президент.

Ғаллачилик ҳақида гапирар эканмиз, мен сизларнинг диққатингизни қуйидаги рақамларга қаратмоқчиман. 1993 йили Ўзбекистонда 942 минг гектар ерга ғалла экилган, шундан 312 минг гектари суғориладиган ерлар бўлиб, бу 33 фоизни ташкил этар эди. 1995 йили эса суғориладиган ерлар ғалла экилган умумий майдоннинг 62 фоизини ташкил этди. Яъни ғалла экилган 1 миллион 330 минг гектар ернинг 828 минг гектари суғориладиган ерлардир. Суғориладиган ерлардан кафолатли ҳосил олиш мумкин, деб ҳисоблаймиз. Шу ўринда савол туғилади. Нега республикада ғалла экишга ажратилган суғориладиган ерлар ҳажми деярли икки баравар кўпайганига қарамай, ҳосилдорлик ошмади? Бунга сабаб шуки айрим вилоятларда ғалла учун унумдор бўлмаган ерлар ажратилди, агротехника талабларига риоя этилмади. Ғалла етиштиришга етарли эътибор берилмади.

Бу йил 1 миллион 700 минг гектар, шу жумладан, 1 миллион 200 минг гектар суғориладиган ерга ғалла экилади. Давлат буюртмаси ғалла бўйича етиштирилган ҳосилнинг 50 фоиз, пахта бўйича эса 60 фоиз миқдорида бўлади. Қолган ҳосил хўжаликлар тасарруфида бўлади. Давлат буюртмаси ҳажмини оширишга, бошқа буюртмалар беришга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Давлат буюртмаси бўйича ғалланинг харид нархи дунё бозоридаги ўртача нархнинг 60-65 фоизи, пахта бўйича эса 70-75 фоизи миқдорида белгиланади. Хўжаликлар қолган ҳосилни эркин нархларда сотадилар, дея таъкидлади Президент. Бу эса контрактация — шартномалар тузиш ишларини жадаллаштиришни тақозо этади. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, кўплаб хўжалик раҳбарлари бозор қонун-қоидаларини яхши ўзлаштирмаганликлари сабабли шартномалар тузишда камчиликларга йўл қўймоқдалар. Шуни инобатга олиб контрактация масаласи бўйича доимий комиссия тузишни мақсадга мувофиқ, деб ўйлайман. Бу комиссия ғалла, пахта, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари бўйича тузилган шартномаларни кўриб чиқиши, уларнинг амалдаги қонунлар асосида тузилишини назорат қилиши, айниқса айрим монополиячи идора ва ташкилотларнинг ишлаб чиқарувчилар устидан зўравонлик қилишига, уларнинг ҳуқуқлари камситилишига йўл қўймаслиги лозим. Чунки, қишлоқ хўжалигига зўравонлик замонлари ўтди. Эндиги мақсад — ҳеч бир шартномадан хўжалик зарар кўрмасин, балки ўзи учун манфаат топсин. Биз бундан буёғига ишлаб чиқарувчилар билан муносабатни қизиқтириш, рағбатлантириш ва уларга эркинлик бериш асосида қурамиз.

Бунинг учун эса, ҳокимликлар билан вазирликлар бақамти ишлаб, деҳқонларнинг барча муаммоларини ҳал этиб боришлари зарур. Хусусан, савдо ва тайёрлаш ташкилотлари, «Пахтабанк» ва «Ғаллабанк» етиштирилажак ҳосил ҳисобидан уларга аванс — насия пуллари вақтида берилишини таъминлашлари лозим. Бу аванс одатда шартномадаги ҳосилнинг 40 фоизи миқдорида бўлиб, уни хўжаликлар техника, ёқилғи, уруғлик сотиб олиш, турли агротехника тадбирларини ўтказиш учун сарфлайдилар. Агар бу маблағлар вақтида берилмаса, ўзаро тўловлар масаласи ечилмаса, ишга катта зарар етади.

Шу ўринда бизда маҳсулот таннархини аниқлашнинг мукаммал механизми яратилмаганини ҳам айтиб ўтиш керак. Чунки, кўп маҳсулотларимизнинг таннархи асоссиз равишда ошиб кетмоқда. Баъзи «доно»лар таннархни маҳсулот ишлаб чиқаришга кетган сарф-харажат — калькуляция асосида эмас, балки дунё нархларидан келиб чиқиб белгилашга ўтибдилар. Бундан ташқари, қишлоқ хўжалигида ортиқча ишчи кучининг мавжудлиги ҳам маҳсулот таннархининг ошиб кетишига сабаб бўлмоқда. Шуни англаб етиш керакки, таннарх белгилаш механизмини ишлаб чиқмас эканмиз, қишлоқ хўжалигида банд бўлган одамларни бошқа соҳаларга ўтказиш масаласини ҳам ҳал этиш қийин бўлади. Бугун ўн нафар ортиқча одамни ушлаб турган, уларнинг иш ҳақи ва бошқа харажатларини таннархга киритган бригадир ёки раис эртага юзта одамни ушлаб турмайди, деб ким кафолат бера олади? Қолаверса, таннарх ҳаддан ташқари ортиб кетса, маҳсулотни дунё бозорида сотишнинг ўзи бўлмайди, ахир. Бу ҳақда жиддий ўйлаб кўриш, бозор иқтисодиёти қонуниятларига қатъий амал қилиш пайти етди.

Қишлоқ хўжалиги тараққиёти, хусусан, пахта ва ғалла етиштиришни кўпайтириш биз учун ҳаёт-момот масаласи эканини ҳеч қачон унутмайлик, деди Ислом Каримов пировардида. Халқимизда сен ерни боқмасанг, у ҳам сени боқмайди, деган ҳикмат бор. Халқимизнинг ризқ-рўзи, таъминоти кўп жиҳатдан пахта ва ғаллага боғлиқ экан, ҳар биримиз ана шу бебаҳо маҳсулотларни яратувчиларга амалий ёрдам берайлик. Уларни қўллаб-қувватлайлик!

Йиғилишда республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Бош вазир ўринбосарлари — «Ўздонмаҳсулот» давлат-акционерлик корпорацияси раиси А. Муталов, молия вазири Б. Ҳамидов, шунингдек, бир қанча ҳокимлик, вазирлик, қўмита, уюшма, идора ва ташкилотлар раҳбарларининг муҳокама этилган масалалар юзасидан ахборотлари тингланди. Уларга пахта, айниқса ғалла етиштириш, уни сотиб олиш, сақлаш борасида йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш, жорий йил режаларини аниқ белгилаш ва улар асосида шартномалар тузиш юзасидан топшириқлар берилди.

Йиғилишда республика Бош вазири Ў. Султонов, Президентнинг давлат маслаҳатчилари, Бош вазир ўринбосарлари қатнашди.

(ЎзА).

• Газетанинг шу сонига хабар

АМУДАРЁ ТУБИДАН ГАЗ ҚУВУРИ ЎТКАЗИЛДИ

«Узнефтегазстрой» акциядорлик бирлашмасига ажойиб хушхабар келди — Амударё остидан газ қувири ўтказиш ишлари муваффақиятли якунланди

УШБУ қисқа ва оддий хабар замирида иқтисодий жиҳатдан катта аҳамиятга молик воқеа ётганлигини англаш қийин эмас. Мураккаб ва республика иқтисодиёти учун ўта муҳим бўлган иншоот қурилишига бундан икки ярим йил илгари киришилган эди.

ЎШАНДА акциядорлик бирлашмаси бош директори Виталий Товаровский аллақайси журналда (ҳозир номини эслолмайди) қувур ётқизишнинг янги технологияси ҳақидаги хабарни кўриб қолганди. Бу янгиликни «Прайс» Америка фирмаси яратганди. Бурғилаш ишларига оид янги технологиянинг катта иқтисодий наф келтириши хабарда баён этилганди. Бизда эса Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти аҳолисини газ билан таъминлаш учун тортиладиган қувурлар Амударёни кесиб ўтиши лозим эди.

Бошлиқ мутахассислар билан ҳисоб-китоб қилиб чиқди. Агар синашта усулни қўллаб, дарё тубига 20 метр чуқурликка қозиқоёқ қоқилса ва кейин шу оёқлар устидан қувур тортилса, бундай қурилиш ўша пайтдаги нарх-наво билан 8 миллион АҚШ долларига тушарди.

«Хўш, Америка фирмасига мурожаат қилинса нима бўлади?». Виталий Михайлович шу ўй билан мутахассисларга маслаҳат солди. Маъқул жавобни олгач, зудлик билан Техас штатига шошилинчнома жўнатилди. Жавоб ҳам кутилмаганда тез келди. Лойиҳа-қиймат ҳужжатлари пухта қилиб тайёрланганидан сўнг Американинг «Прайс» ва «Харкро» компаниялари, Россиянинг «Внештрубопроводстрой» акциядорлик бирлашмаси билан шартнома тузилди. Ўзбекистон томонидан шартномани «Узнефтегазстрой» акциядорлик бирлашмаси имзолади. Шундай қилиб, ноёб газ қувурлари иншоотини барпо этишда учта мамлакат иштирок этди. Америка томони лойиҳанинг асосий ижрочиси бўлиб, керакли техника ва технологияларни етказиб берди. Ёрдамчи юмушларни бажарган «Юггазстрой» терстининг хизматлари ҳам алоҳида таҳсинга лойиқ.

Америка технологиясининг ғайриодатий жиҳатлари нималардан иборат?

Дарё тубидан қиялатиб бурғилаш йўли билан кўндаланг кесими ўлчами 1,4 метрли хандақ қазилиб, ичига 1,1 метрли қувир ётқизилди. Бурғилаш минораси ўрнида махсус механизмдан фойдаланилди. Бу технологиянинг энг мураккаб томони қувурни хандаққа тортиб киритишдир.

— Биз қаттиқ ҳаяжонландик, — дейди В. Товаровский. — Чунки, бирор жойда қувур хандаққа тиқилиб, юрмай қолса, бутун иш барбод бўлиши ҳеч гап эмасди. Ҳайриятки, Қўшма Штатлардан келган мутахассислар ҳамма ишларни қойилмақом қилиб уддалашди. Қаранг, улар ҳам қаттиқ ҳаяжонланишган экан, рождество байрамини нишонлаш учун уйларига ҳам бормай ишлашди.

Технологиянинг асл моҳияти шундан маълум бўлдики, қувурни Амударё тубига ётқизишдек мураккаб ишга бор-йўғи 3 ой керак бўлди, холос. Бундан ташқари у 3,8 миллион доллар яъни одатдаги усулга нисбатан тенг баравар арзонга тушди. Технологиянинг экологик жиҳатдан мусаффолиги эса нур устига аъло нурдир. Мутахассисларнинг «Тагидан қувур олиб ўтганимизни Амударёнинг ўзи ҳам «сезмай» қолди» дея ҳазиллашишгани бежиз эас, албатта.

— Бу ишнинг биз учун яна бир муҳим аҳамияти бор, — дейди В. Товаровский. — Президентимизнинг янги мукаммал технологияларни жорий этиш тўғрисидаги кўрсатмасини амалда бажардик. Демак, Марказий Осиёда ўхшаши йўқ газ қувури ўрнатганимиз билан фахрланишга ҳақлимиз.

Л. СОБИТОВ,
«Халқ сўзи»нинг махсус мухбири.

• Қарор ва ижро

ҚИЛИНАДИГАН ИШ КЎП

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорининг амалга оширилиши Ўзбекистон футболи олдида турган қандай муаммоларни ҳал этиш имконини беради? Ўзбекистон Республикаси Футбол федерациясида бўлиб ўтган журналистлар билан учрашув ана шу мавзуга бағишланди.

Федерация президенти, Ички ишлар вазири Зокир Алматов учрашувни очар экан, республикамизда МДҲ мамлакатлари орасида биринчи бўлиб миллионларнинг севимли ўйини — футболни ривожлантириш юзасидан қабул қилинган ҳукумат қарорининг аҳамияти ниҳоятда мислсиз эканини таъкидлади. Мазкур ҳужжатда ўз фаолиятини тўла хўжалик ҳисоби, ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш ва ўз харажатларини қоплаш асосига қура олишга қодир футбол клубларини ташкил этиш кўзда тутилган. Бу футболчиларнинг касб маҳоратини ошириш, болалар ва ўсмирлар футболи, кийим-кечак, стадионларнинг ҳолати ҳамда уларни халқаро стандартларга мувофиқ равишда ободонлаштириш муаммоларини ҳал қилиш имконини беради.

Журналистлар билан учрашувда қайд этилганидек, клублар фаолияти ҳамда футбол усталари командаларини тузиш чоғида амал қилиш мажбурий бўлган шартномавий асос спортчилар, мураббийлар ва муассисларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини аниқлаб беради, уларнинг шахсий масъулиятини оширади. Қарорга мувофиқ спорт ташкилотларининг масъул ходимлари, спорт мактаблари ва билим юртларининг мураббий ўқитувчилари, иш усуллари юзасидан йўл-йўриқ берувчилар — инструкторларнинг иш ҳақи қайтадан кўриб чиқилади.

Йиғилганлар эътибори ҳужжатда Ўзбекистон футболи ривожи учун маблағ сарфлаётган хорижий фирмалар учун имтиёзли солиқ жорий қилиш, мактабларда жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш учун «Ўзбекенгилсаноат» ишлаб чиқараётган моллар қийматига солиқ имтиёзлари бериш сингари долзарб муаммоларни ҳал этиш кўзда тутилганига жалб этилди.

Журналистларга Вазирлар Маҳкамаси қарорини ўз вақтида ва муваффақиятли бажариш мақсадида Футбол федерацияси республика Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси билан ҳамкорликда тадбирлар дастури ишлаб чиқилгани, қарорнинг ҳар бир моддасини бажариш устидан қаттиқ назорат ўрнатилгани ҳам маълум қилинди.

Учрашувда, шунингдек, олий ва биринчи лига командаларининг бу йилги ўйин жадвали режалари, «Пахтакор» футбол клубининг 40 йиллигини нишонлаш, стадионларга мухлисларни жалб этиш масалалари ҳам муҳокама қилинди.

Журналистлар билан учрашувда Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов, давлат Жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Б. Махситов иштирок этишди.

(ЎзА).

ОРОЛ — БОЛАЛАР НИГОҲИДА

Халқаро ЭКОСАН жамғармаси, республика болалар бадиий ижоди маркази ҳамда «Народное слово» газетаси ҳамкорликда ташкил этган ёш рассомларнинг «Орол — болалар нигоҳида» кўрик-танлови якунланди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ёш мусаввирларининг юздан ортиқ иши намойиш этилди. Ўн нафар рассом ЭКОСАН жамғармаси совриндори бўлди.

ҚОНУНЧИЛИК ФАОЛИЯТИНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

Э. ХАЛИЛОВ
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Ўтган йил республика ҳаётига, унинг ҳамма институтлари фаолиятига кўплаб сифат жиҳатидан янги ижобий ўзгаришлар олиб кирди. Бу гап қонун чиқарувчи олий орган — Олий Мажлисга ҳам батамом тегишлидир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов Олий Мажлиснинг янги йил арафасида бўлиб ўтган тўртинчи сессиясида сўзлаган нутқида мамлакатнинг ислоҳотлар йўлидан олға боришида 1995 йил алоҳида ўрин тутади, деб таъкидлади. Мамлакат раҳбари давлатчилигимизни демократик асосларда мустаҳкамлашнинг ҳозирги босқичини ўзида акс эттирувчи муҳим марралар қаторида қонун чиқарувчи олий органни шакллантиришнинг янги тамойилларини ҳамда унинг қонунчилик фаолиятидаги янги сифатларни ҳам тилга олди.

Республика ўз давлат мустақиллигининг беш йиллигига қадам қўйган, ҳамма жойда юбилейни сиёсий, иқтисодий ва маданий қурилишда катта-катта ўзгаришлар билан нишонлаш учун жадал иш олиб борилаётган ҳозирги вақтда мамлакат парламенти янги даврда босиб ўтган йўлга назар ташлаш, дастлабки якунларни чиқариш фойдадан ҳоли эмас. Энг муҳими — Ватан тараққиёти ва фаровонлигига эришиш борасида олдимизда турган мураккаб вазифаларни ҳал қилиш учун зарур хулосалар чиқариб олишимиз керак.

Биринчи чақириқ Олий Мажлис учун ўтган йил уни шакллантиришнинг янги қоидаларини амалга ошириш, катта-катта таркибий такомиллаштиришлар даври, парламентнинг ички ишларини ва қонунчилик фаолиятини ташкил этишга янгича ёндашувлар даври бўлди. Гап энг аввало мамлакатнинг қонун чиқарувчи олий органини, шунингдек, барча вакиллик ҳокимият органларини сайлаш тизимининг ўзгарганлиги, у янада демократик тизимга, беллашув ва ошкоралик руҳидаги тизимга айланганлиги ҳақида бормоқда.

Ўзбекистон тарихида биринчи маротаба парламент ва маҳаллий вакиллик органлари сайлови кўп партиялилик асосида ўтказилди. Бу — жамиятда сиёсий маданият ўсганлигини, барча аҳоли қатламларининг фаоллиги ошганлигини, демократик қонун-қоидалар давлат ва жамият ҳаётининг бузилмас нормалари сифатида қарор топганлигини билдирадиган энг муҳим кўрсаткичлардир.

Сиёсий партиялар ва ҳокимиятнинг вакиллик органларидан депутатликка номзодлар кўрсатилди, сайлов олди дастурлари ишлаб чиқилиб, сайловчилар ҳукмига ҳавола қилинди. Натижада одамлар онгида бурилиш юз берди. Сайлов компаниясига барча жамоат бирлашмалари ва ташкилотлари, шу жумладан, хотин-қизлар, ёшлар ва маданият ташкилотлари ҳам тортилди. Буларнинг барчаси ҳар бир сайловчининг ислоҳотлар йўлини англаб олишига, уни муҳокама қилишда бевосита қатнашишига, турлича ёндашувларни таҳлил этиши ва қиёслашига, бу ёндашувлардан бирортасини онгли равишда танлаб олишига ёрдам берди.

Натижада мустақилликнинг дастлабки йилларидаги сархушлик кайфиятидан демократия, реал воқеликнинг янада маданийроқ шакллари, иқтисодий ҳамда сиёсий аҳволни ҳушёр кўз билан баҳолаш сари катта қадам ташланди. Бу эса ўз навбатида шуҳратпарастлик васвасаларидан, дўқ-пўписалар ва сохта радикал шиорлардан, арзон обрў орттиришга уринишлардан воз кечишни талаб қилди. Буларнинг барчаси жамиятда фуқаролар онгининг, сиёсий барқарорликнинг, ўзаро тотувлик ва бардошнинг мустаҳкамланишига ёрдам берди.

Вакиллик органларини шакллантиришнинг янги қоидалари уларнинг сифат таркибига ҳам ижобий таъсир кўрсатди. Энг аввало Олий Мажлис депутатлари орасида юристлар, иқтисодчилар, мутахассислар, ҳаётий ва профессионал тажрибага эга бўлган, турмушдаги кескин бурилишлар вазиятига мослашган, янгича фикрлайдиган ва иш олиб борадиган етук кишилар кўпайди. Ҳозирги пайтда Олий Мажлисда барча аҳоли қатламлари ва гуруҳларининг манфаатларини ифода этувчи ҳамма сиёсий партиялар ва ижтимоий ҳаракатларнинг вакиллари бор.

Депутатлар фракциялари ва блокининг ташкил этилиши, улар барча қонун лойиҳаларини тайёрлашда фаол қатнашаётганлиги, энг муҳим қонунларнинг лойиҳалари матбуотда эълон қилиниб, кенг жамоатчилик томонидан муҳокама қилинаётганлиги, парламент қўмиталари ва комиссиялари тузилишининг ҳозирги реал воқеликка мосланиши, депутатлар қонун лойиҳаларини ишлаб чиқишга профессионал асосда тобора фаол киришаётганлиги парламент қабул қилаётган қонунларнинг сифатига, улар жамият тараққиётининг янги босқичига мос бўлишига таъсир этмай қолмади. Бу қонун лойиҳалари анча асосли, ижтимоий-сиёсий, социал-иқтисодий ва маданий ҳаётнинг ҳозирги ҳолати билан боғлангандир. Айни вақтда улар истиқболга, республика ҳаётининг барча соҳаларида кун сайин очиқ-ойдин намоён бўлаётган жўшқин ижобий ўзгаришлар ва жараёнларни мустаҳкамлаш ҳамда чуқурлаштиришга йўналтирилган.

Олий Мажлиснинг биринчи сессиясидаёқ парламент фаолиятида янгича ёндашувларга асос солинди. Президент И. А. Каримовнинг маърузасида республикада босиб ўтилган ўзгаришлар даври чуқур таҳлил қилинди, мукаммал, узоқ муддатга мўлжалланган «Ўзбекистон янги аср бошларида» деган дастурни ишлаб чиқиш ва амалга оширишни ҳуқуқий таъминлаш вазифаси қўйилди. Бундай дастурнинг энг муҳим жиҳатлари чуқур асослаб берилди, унинг бош йўналишлари ва босқичлари кўрсатиб ўтилди. Сайловдан кейинги бир йил ичида Олий Мажлиснинг тўртта сессияси бўлиб ўтди. Шу бир йил мобайнида биз ҳуқуқий давлат ва фуқаролар жамияти қуриш, кўп укладли иқтисодиётга ва бозор муносабатларига ўтиш, жамиятни маънавий янгилаш йўлидан анча илгарилаб бордик.

Ўзбекистон Республикасида депутатларнинг мақоми тўғрисидаги янги қонун ҳам, Олий Мажлис қўмиталари ва комиссиялари тўғрисидаги Низом ҳам, биринчи сессияда таъсис этилган Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили институти ҳам, Конституциявий суд тўғрисидаги қонун ҳам, бир қатор халқаро конвенция ва битимларни, хусусан инсон ҳуқуқлари масалаларига доир, хотин-қизларнинг тенг ҳуқуқлилиги ҳақидаги ва бошқа ҳужжатларни ратификация қилиш ёки уларга қўшилиш ҳам Ўзбекистон ижтимоий сиёсий тараққиётининг демократик асосларини янада чуқурлаштириш учун муҳим аҳамиятга эгадир.

Олий Мажлис қарорига мувофиқ Президентнинг ваколатлари муддатини 2000 йилгача узайтириш масаласи юзасидан ўтказилган референдум мамлакатдаги барча ижтимоий кучларни Ўзбекистон танлаб олган ислоҳотлар йўли теварагида жипслаштиришда алоҳида роль ўйнади. У ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи ва ижро этувчи тармоқлари ваколатларини вақт ҳамда муддат жиҳатидан яқинлаштиришга имкон берибгина қолмасдан, шу билан бирга ислоҳотлар йўлини бутун халқ томонидан қўллаб-қувватлаш, жамиятда барқарорликни, фуқаролар тинчлиги ва тотувлигини мустаҳкамлашнинг ғоят муҳим омили ҳам бўлиб қолди.

Ҳар қандай мустақил давлат сингари, Ўзбекистон ҳам ўз давлат, миллий хавфсизлигини таъминлаш вазифаларини ҳал қилмоғи керак. Ана шу жиҳатдан олганда, янги қабул қилинган Ҳарбий доктрина мамлакатимизнинг тинчликсевар ташқи сиёсий йўлини яна бир марта намойиш қилди, жаҳон майдонида Ўзбекистоннинг халқаро обрў-эътибори ва таъсирини оширди. Марказий Осиёда хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича Тошкентда БМТ томонидан ўтказилган Халқаро семинар бунинг ёрқин кўриниши бўлди. Ўзбекистон парламенти аъзолари Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Парламент Ассамблеяси, Парламентлараро иттифоқ сингари обрўли халқаро ташкилотлар ишида, кўпгина икки томонлама парламент алоқаларида фаол иштирок этдилар, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Парламент Ассамблеясида Ўзбекистон вакили ЕХҲТ Ассамблеяси Раисининг ўринбосари этиб сайланди. Ана шу халқаро анжуманларнинг ҳаммасида республика вакилларининг овози борган сари салмоқли эшитилмоқда.

Олий Мажлис томонидан қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодекси ва Фуқаролик кодексининг биринчи қисми Ўзбекистоннинг демократия йўлидан, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва кафолатлашнинг ҳуқуқий негизларини мустаҳкамлаш йўлидан янада олға бориши учун ғоят муҳим омил бўлди. Бу ҳужжатлар мураккаб, комплекс, кўп қиррали қонун мажмуалари бўлиб, улар одамлар ҳаёти учун ғоят муҳим бўлган меҳнат, мулкий ва бошқа муаммоларнинг кенг доирасини қамраб олади. Бироқ, уларни бирлаштириб турган асосий, умумий нарса шуки, бу ҳужжатларнинг марказида инсон, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари, унинг манфаатларини ҳимоя қилиш туради.

Ушбу қонун ҳужжатлари давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари билан бўладиган кўп қиррали муносабатларда ва мулк шаклларидан қатъи назар, ишлаб чиқаришда инсон ҳамиша устун туришини реал ҳуқуқий амалиёт даражасига кўтаради. Улар барча ҳокимият институтлари ўз фаолиятларида асосий мақсадга — инсон ҳуқуқларини қўриқлаш, ҳимоя қилиш ва кафолатлашга бўйсунишини реал ҳақиқатга айлантиради. Бу эса адолат ва инсонпарварлик ғояларига асосланган демократиямизни ривожлантиришнинг сифат жиҳатидан янги босқичидир.

Кундалик ҳаётда иқтисодиёт шубҳасиз устун бўлиб турган бир шароитда ижтимоий-сиёсий ва социал-иқтисодий ўзгаришлар ўзаро чамбарчас боғлиқ ва бир-бирини тақозо этган ҳолда юз бермоқда. Меҳнат кодекси иш берувчи ва ходимнинг ҳуқуқ ва бурчларини тартибга солишда янги воқеликлар — кўп укладли иқтисодиётни ва бозор муносабатларини ҳисобга олади.

Фуқаролик кодекси инсоннинг мулкий ҳуқуқлари билан боғлиқ масалаларни янгича ҳал қилади. Унда фуқаролик-ҳуқуқий битимларни тузишда кенг эркинликлар берилган, фуқароларнинг тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланишини тартибга соладиган янги нормалар баён этилган.

Бир қанча моддалар юридик шахсларнинг, шу жумладан, хўжалик ширкатлари ва жамиятлари, акциядорлар жамиятлари, масъулияти чекланган жамиятлар, ишлаб чиқариш кооперативлари, ассоциацияларнинг ташкил этилиши ва фаолиятига бағишланган. Фуқароларнинг ҳуқуқий лаёқати анча кенгайтирилди. Уларнинг ёлланма меҳнатдан фойдаланиши, қўшимча даромад олиши, хусусий мулкка эга бўлишига рухсат берилади. Неустойка, гаров, ушлаб қолиш, кафиллик ва мол-мулк ҳуқуқи масалалари батафсил ҳал қилинган бўлиб, улар тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш, кредит-банк муносабатларини ривожлантириш, фуқаролик-ҳуқуқий мажбуриятларни таъминлаш билан чамбарчас боғланган.

Ҳозирги вақтда Фуқаролик кодексининг иккинчи қисмини тайёрлаш юзасидан қизғин иш олиб борилмоқда. У қабул қилингач, фуқаролик-ҳуқуқий муносабатларини қонун йўли билан таъминлаш туғаллик касб этади.

Учинчи сессияда биринчи ўқишда маъқулланган ва тўртинчи сессияда қабул қилинган «Кичик ва хусусий тадбикорликни ривожлантиришни рағбатлантириш тўғрисида»ги Қонун бозор ислоҳотларининг ҳозирги босқичи талабларига жуда ҳам мос бўлиб тушди. Қонун аҳолининг тобора кенгроқ қатламларини тадбиркорлик фаолиятига жалб қилиш учун энг қулай шароитларни, шу жумладан солиқ имтиёзларини ҳам, ғоят ишончли кафолатларни ҳам белгилаб беради.

Шуни тўла асос билан айтиш мумкинки, кейинги вақтларда қабул қилинган қонунлар республиканинг тақдири учун ғоят муҳим ижтимоий сиёсий ва социал-иқтисодий аҳамиятта эга бўлган катта вазифаларни ҳал этишга, шу жумладан кўп сонли ўрта мулкдорлар қатламини вужудга келтиришга қаратилган.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов Олий Мажлиснинг тўртинчи сессиясида сўзлаган нутқида алоҳида таъкидлаб ўтганидек, мамлакатнинг олға томон ривожланишини, жамиятдаги вазиятнинг барқарорлигини, реал мулк эгалари бўлган одамлар (улар мулкининг кўп ёки озлигидан қатъи назар) аҳоли таркибида қанча бўлиши ҳал этади.

Юқорида санаб ўтилган қонунлардан кўзланган мақсад шуки, кўчмас мулк, ер, кичик корхона, акция ёки даромад келтирадиган бошқа қимматли қоғоз эгаси бўлган ҳар бир фуқаро ўзини бозор ислоҳотларининг чуқурлашувидан, уларнинг барқарорлигидан манфаатдор бўлган мулкдор деб ҳис қилсин. Ана шу жиҳатдан олганда, акция эгаларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва кафолатлаш тўғрисида тайёрланаётган қонун лойиҳаси муҳим аҳамиятга эга бўлади.

Бозор ислоҳотларини ривожлантириш, борган сари кўпроқ одамларнинг мулкдор бўлиши бозор инфраструктурасини — банк ва суғурта тизимини, қимматли қоғозлар бозорини ва унинг бошқа элементларини янада такомиллаштиришни талаб қилмоқда. Тўртинчи сессияда қабул қилинган Марказий банк тўғрисидаги қонун ва биринчи ўқишда маъқулланган Банклар ва банк фаолияти тўғрисидаги қонун лойиҳаси ана шу мақсадларга хизмат қилади. Улар пул-кредит тизимини янада такомиллаштириш, миллий валютани мустаҳкамлаш, пулнинг қадрсизланишини енгиш ва нархлар барқарорлигини таъминлашга, яъни иқтисодиётни юксалтириш ҳамда барча аҳоли қатламларининг турмуш даражасини ошириш учун ғоят муҳим шарт-шароитларни яратишга қаратилгандир.

Жамият маънавий, маданий жиҳатдан ривожланиб бормас экан, ижтимоий-сиёсий ва социал-иқтисодий тараққиёт ҳам бўлмайди. Буюк аждодларимиздан мерос бўлиб қолган, асрлар оша бизга етиб келган бебаҳо маданий қадриятлар маънавий меросни авайлаб сақлаш, кўпайтириш, уни миллий ва умуминсоний маданиятнинг янги ютуқлари билан бойитишни олдимизга вазифа қилиб қўймоқда.

Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш ҳамда давлат тили ҳақидаги қонунларга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонунлар энг аввало ана шу олийжаноб вазифаларни ҳал қилишга қаратилгандир. Улар давлат тили мақомини шубҳасиз мустаҳкамлашга, республиканинг жаҳон коммуникация тизимига киришига, бошқа миллатлар ўз тилларидан эркин фойдаланганлари ҳолда ўзбек тилини тайёргарлик кўриб, аста-секин ва осойишталик билан пухта эгаллаб олишларига қаратилгандир. Бу жамиятда барқарорлик, тотувлик ва бир-бирини тушунишнинг янада мустаҳкамланишига ёрдам бериши шубҳасиз.

Архитектура ва шаҳарсозлик тўғрисидаги қонун ҳам юқорида айтиб ўтилган мақсадларга хизмат қилади. У шаҳарсозликнинг ҳозирги нормаларини қарор топтириш билан бир қаторда ўтмиш меъморчилигининг энг яхши анъаналарини сақлаб қолиш ва бойитишга хизмат қилади.

Ўзбекистон Республикасининг янги таъсис этилган орденлари ва Давлат мукофотлари тўғрисидаги қонун фуқароларда ватанпарварлик, ўз Ватани билан фахрланиш ҳиссини, унинг мустақиллиги ва хавфсизлигига, тараққий этиши ва равнақ топишига шахсан ҳисса қўшишга интилиш уйғотмоқда. Бу қонун ва орденлар мамлакатда ҳар бир фуқаронинг меҳнати зое кетмаслигини, Ватан унинг куч-ғайратларини муносиб баҳолашини яққол кўрсатиб турибди.

Олий Мажлис депутатлари Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг беш йиллиги нишонланадиган 1996 йилга катта режалар билан, мамлакат тараққиёти учун юксак масъулиятни ҳис қилган ҳолда қадам қўйдилар. Қилинадиган ишларнинг асосий йўналишлари белгилаб олинди. Булар — давлат ва жамият ҳаётини янада демократиялаш, бошқарув вазифалари марказий органлардан аста-секин вилоят органларига, вилоят органларидан шаҳар ва туман, сўнгра эса ижтимоий ўз-ўзини бошқариш органларига, жумладан анъанавий бўлиб қолган маҳаллаларга ўтишини қонун йўли билан таъминлашдан иборатдир. Булар — сиёсий жараёнда, давлат ва жамият ишларини бошқаришда фуқаролар иштирокининг ҳуқуқий негизларини такомиллаштириш, сиёсий ҳаётда жамоат бирлашмалари, фондлар, уюшмаларнинг ролини оширишдан иборатдир. Булар — бозор ислоҳотларини кенгайтириш ва чуқурлаштиришдан, мулк ҳуқуқини мустаҳкамлашдан, фуқароларнинг ижтимоий кафолатларини таъминлашдан ва аҳолининг муҳтож қатламларига ёрдам беришдан иборатдир.

Қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга, суд-тергов амалиётини такомиллаштиришга, суд-ҳуқуқ ислоҳотини янада ривожлантириш дастурини ишлаб чиқишга, давлат бошқаруви, барча ҳокимият органларининг ҳамма бўғинларида интизом ва тартибни мустаҳкамлашга қаратилган катта қонунчилик ишини амалга ошириш зарур. Таълим ва маданиятни, тиббиёт ва спортни янада ривожлантириш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш учун кўп ишларни бажариш керак. Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига кириш жараёнини жадаллаштириш, унинг халқаро алоқалари ва ҳамкорлигини ривожлантириш йўли давом эттирилади.

Ҳозирги вақтда давлат хизмати ва давлат хизматчилари тўғрисидаги, соғлиқни сақлаш тўғрисидаги, ноширлик фаолияти тўғрисидаги, архив иши тўғрисидаги қонун ҳужжатлари, божхона кодекси, ер тўғрисидаги қонунларга қўшимчалар ва ўзгартишлар, шунингдек бошқа ҳужжатлар ишлаб чиқилмоқда, бўлажак сессияларда кўриб чиқишга тайёрланмоқда.

Шубҳасиз, жўшқин ривожланиб бораётган ислоҳотлар жараёни олдинги йил каби бу йил ҳам янги муаммоларни илгари суради, янги вазифалар қўяди, парламентнинг иш режаларига тузатишлар киритади. Қабул қилинаётган қонун ҳужжатларининг аниқ мазмунинигина эмас, балки қандай мақсадларга йўналтирилганлигини ҳам, ислоҳотларнинг янги босқичини таъминлашнинг ҳуқуқий тизимида уларнинг ўрни ва ролини ҳам янада чуқурроқ тушунтириб бериш зарурлиги ҳозирнинг ўзидаёқ тобора равшан бўлиб қолмоқда. Бу эса оммавий ахборот воситалари билан янада яқиндан ҳамкорлик қилишни, жамоатчилик билан алоқанинг бошқа шаклларидан фойдаланишни талаб қилади.

Қонунларнинг шубҳасиз бажарилиши устидан назоратни кучайтириш керак бўлади. Бунда депутатлар, Олий Мажлис қўмиталари ижро этувчи ҳокимият органларининг оператив-хўжалик фаолиятига ва суд органларининг суд-тергов амалиётига аралашмаган ҳолда, вақти-вақти билан қонунларнинг самарадорлигини таҳлил қилишлари, уларнинг республика ҳаётида юз бераётган жўшқин ўзгаришларга тўла мувофиқ бўлишини таъминлашлари зарур.

Хулоса қилиб айтганда, олдимизда катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Лекин парламентда вужудга келган аниқ ва уйғун ишлаш вазияти, ҳокимиятнинг бошқа тармоқлари билан мустаҳкам ўзаро ҳамкорлик, сайловчилар билан алоқага ҳамда жамоатчилик фикрига таяниш Олий Мажлис мазкур вазифаларни бажаришининг гарови бўлиб хизмат қилади, мамлакат тараққиётига, айниқса, мустақилликнинг бешинчи йилида, фаол ёрдам беради.

• Индустриямиз тарихидан

Фарҳод ГЭСида 46 йил меҳнат қилиб, фахрийликка чиққан Нарзулла Пўлатов ҳикояси:

— ГЭС қурилиши давомида одамлар елкаларида 16 миллион куб метр юмшоқ, 9 миллион куб метр лой-тош аралаш тупроқни ташидилар. Тўғон ва дамбалар учун ишлатилган 3 миллион куб метр тупроқ бу ҳисобга кирмайди. Канал соҳилларига қопланган 400 минг куб метр харсанг тошлар ҳам қўл кучи билан келтирилган. Яна 3 миллион 500 минг куб метрлик бетон ишлари ҳам бажарилган.

Эҳ-ҳе, бу рақамлар замирида қанчадан-қанча меҳнату машаққат мужассам. Тасаввур қилинг: агар шунча миқдордаги тупроқ 60 минг, борингки, 100 минг киши бошига тақсимланса, уларнинг ҳар бири кўз олдимизда Навоий бобомизнинг Фарҳоди мисол гавдаланмайдими?

ГЭСни бутун Ўзбекистон халқи қурди. Бу ёғи Фарғонаю Андижон, у ёғи Самарқанду Қашқадарёдан, хуллас, мамлакатимизнинг барча вилоятларидан ҳашарчилар келган эди. Мен эса ўратепаликман. Ўшанда ўн тўрт ёшар бола эдим.

Биласизми, ҳар бир вилоятнинг ўз қурилиш участкаси мавжуд эди. Мен Наманган вилояти колхозчилари билан бирга тупроқ ташидим, яъни «Самосвал» бўлдим. (Тупроқ ташувчиларни ҳазил-ҳузул аралаш шундай дейишарди).

Эрталаб ишга, байрамга чақиргандек, карнай чалиб чорлашарди. Аслида ҳаммамиз оч-юпун бўлсак-да, кайфиятимиз тантанавор, руҳиятимиз тетик эди. Чунки ҳар биримиз улуғ ишда қатнашаётганимизни билардик. Ҳали нонушта қилмаёқ, анчамунча ишни бажариб қўярдик. Кунига бир марта бериладиган 650 грамм нон ва ёвғон овқатни, танаввул қилгач, тонналаб тупроқ таширдик. Ётоқхонамиз ертўла бўлиб, биттасига 100—150 киши сиғарди.

Қурилишда юзлаб полвонлар бор эди. 60—70 килограмм тупроқни шунча ва ундан ҳам баланд масофага кўтариб чиқадиган азаматларнинг исмига «полвон» сўзи қўшиб айтиларди. Эсимда, норинлик Саттор полвон деган киши бўларди. У етмиш кило тупроқни бир дасти билан елкасига олиб, тўхтамасдан юқорига ўрларди. Қолаверса, қаторда тўхтаб ҳам бўлмасди-да. Бир томондан, орият кучлилик қилса, иккинчидан, чумолидек сафга тизилган ҳолда узлуксиз ҳаракатда бўлган неча минглаб кишини ишдан қолдириш мумкин эмасди.

Бундан ташқари, Андижондан Солижон Муродалиев, Намангандан Абдукарим ва Муҳсахон ака деган полвонлар ҳам бўларди. Ҳар бир вилоятнинг ўз полвонлари бор эди-да. Аммо, афсуски, уларнинг номлари бирон жойга қайд қилинмай қолган...

Аслида Фарҳод ГЭСи қурилишидаги машаққат фронтдагидан кам бўлмаган. Лекин иншоотда асосан колхозчилар ишлагани боис ҳаммага ҳам «Фарҳод ГЭСи қурувчиси» деган ҳужжат берилавермаган. Шукурки, фронт ортида меҳнат қилганлар қаторида биз ҳам барча имтиёзлардан баҳраманд бўляпмиз.

Ният шуки, ГЭСнинг 60 йиллик тўйи яқинлашмоқда. Ўша тантанали кунларда бу тарихий қурилишда иштирок этган ҳамюртларимиз йиғилиб дийдорлашса, бир пиёла чой устида жасоратли кунларни эслашса...

Дарвоқе, бир воқеа эсимга тушди. Қурилишга республика раҳбари Усмон Юсупов тез-тез келиб турарди. Бир гал у кишининг қўлидан 30 сўм мукофот олганман.

Қурилишда маош тарқатишда ғалати усул қўлланиларди. Сардорлар ҳар биримизга бирбир қараб чиқарди-да, «Сен яхши ишладинг, мана, фалон сўм», «Сен ўртачароқ меҳнат қилдинг, сенга шунча» деб пул беришарди.

Уруш йилларида Бекободда қурилган Ўзбекистон металлургия заводи Фарҳод ГЭСининг электр қувватига қараб турарди. Ҳозир ГЭСга яқин жойда Сирдарё ГРЭСи ишлаб турибди. Айтмоқчиманки, бир вақтлар оламшумул воқеага айланган Фарҳод ГЭСи берган ток эндиликда шу ГРЭСнинг бир блокида ҳосил қилинаётган қувватнинг ўндан бирига тенг. Лекин, барибир, Фарҳод ГЭСи қурилиши мамлакатимиз ва халқимиз тарихида ўчмас саҳифа бўлиб қолишига ишончим комил. Қолаверса, биз қазиган 14 чақиримлик канал ва Бекободнинг шарқий томонида, Сирдарё устига қурилган тўғон туфайли бутун Мирзачўл ўзлаштирилди ва Сирдарё ГРЭСи барпо этилди. Муҳими — Фарҳод ГЭСи асрий чўлни кесиб ўтган икки сув йўли — Шимолий ва Жанубий Мирзачўл каналлари учун остона бўлди. Ана шу афсонавий иншоотнинг самараси ўлароқ, юзлаб қишлоқ ва шаҳарларга асос солинди.

Бундоқ дўппини ерга қўйиб ўйласангиз, эндиликда оддий иншоот бўлиб қолган Фарҳод ГЭСи миллионлаб кишиларга ёруғлик ва ризқ-рўз берибгина қолмай, уларнинг тақдирини ҳам равон йўлга буриб юборган экан. Демак, бу электр корхонасини тарихимизнинг бир ёрқин саҳифаси, десак, янглишмаймиз.

А. ШЕРНАЗАРОВ
ёзиб олди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1996 йил 23 январда бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган банклари иштирок этди.

Сотув ҳажми 21,38 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати — 36,30 сўм даражасида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1996 йил 24 январдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	**26,61**	**10 Португалия эскудоси**	**2,38**
1 Австрия шиллинги	**3,50**	**1 Сингапур доллари**	**25,55**
1 Англия фунт стерлинги	**54,92**	**1000 Туркия лираси**	**0,59**
10 Бельгия франки	**11,96**	**1 Финляндия маркаси**	**8,03**
1 Голландия гульдени	**21,95**	**1 Франция франки**	**7,19**
10 Греция драхми	**1,49**	**1 Швеция кронаси**	**5,29**
1 Дания кронаси	**6,35**	**1 Швейцария франки**	**30,60**
1 АҚШ доллари	**36,30**	**1 ЭКЮ**	**45,28**
1 Миср фунти	**10,68**	**10 Япония иенаси**	**3,43**
1 Ирландия фунти	**56,97**	**1000 Россия рубли**	**7,75**
1 Исландия кронаси	**0,55**	**1 Эстония кронаси**	**3,06**
10 Испания песети	**2,92**	**1000 Украина карбованеци**	**0,20**
100 Италия лираси	**2,28**	**1 Латвия лати**	**66,48**
1 Канада доллари	**26,54**	**1 Литва лити**	**9,08**
1 Кувайт динори	**121,08**	**1 Қозоғистон тенгеси**	**0,56**
100 Ливан фунти	**2,28**	**1 Молдова лейи**	**8,01**
1 Германия маркаси	**24,59**	**1000 Беларусь рубли**	**3,16**
1 Норвегия кронаси	**5,61**		

*) — Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

Ваколатли банклар эркин муомаладаги нақд валютани айирбошлаш шохобчалари орқали сотишда уларнинг сотиш ва харид қилиш қийматини талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилайдилар. Валютани аҳолидан харид қилишда воситачилик ҳақи олинмайди.

• Долзарб муаммо

ЭКОЛОГИЯ XXI АСР БЎСАҒАСИДА

Ўзбекистонда Атроф-муҳит гигиенаси бўйича миллий ҳаракат режасини тайёрлашга киришилди

БИЗДА жуда кам ишлатиладиган «атроф-муҳит гигиенаси» тушунчаси кўпчиликнинг эътиборини тортиши табиийдир, албатта. Ҳақиқатан ҳам нега энди одатдагидек жўнгина қилиб «Табиатни муҳофаза қилиш, инсон саломатлиги» деб қўя қолмаймиз? Янгича атама замирида нима бор? Дарвоқеа, у янгими ўзи?

Ана шу саволларга ва биринчи навбатда юқорида тилга олинган режа давлатнинг экологик ва соғлиқни сақлаш сиёсатига оид қандайдир бир янгилик билан боғлиқми, деган асосий саволга жавоб бериш учун яқин ўтмишдаги халқаро ҳамкорликка мурожаат қилиш керак бўлади.

Халқаро ҳамжамият бундан йигирма йилдан кўпроқ вақт муқаддам барқарор ривожланиш, дея аталмиш салмоқли устиворликни белгилаб бердики, атроф-муҳитнинг мусаффолиги ва инсон саломатлиги унинг асосини ташкил этади. Аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлаш соҳасидаги ютуқлар бошқа омиллар билан бир қаторда ҳозирги авлод яшаётган ва келажак авлодлар яшайдиган атроф-муҳитдаги шароитга кўп жиҳатдан боғлиқ эканлиги ҳамма ерда эътироф этила бошланди.

«Атроф-муҳит гигиенаси» тушунчаси 1984 йили ўзининг халқаро мақомига эга бўлди. Ўшанда Европа минтақасидаги Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти аъзолари бўлган давлатлар ҳамманинг соғлом бўлишига эришиш, дея аталмиш стратегияни қабул қилдилар. 2000 йилгача бўлган вазифаларни белгилаб олдилар. Атроф-муҳит гигиенасига оид устиворликларни аниқладилар. Бу инсон саломатлигининг турли жиҳатларидир. Экологик ҳисобланувчи жисмоний, кимёвий, биологик бевосита омиллар ҳам, уй-жой, шаҳарлар ривожи, ерлардан фойдаланиш, транспорт каби билвосита омиллар ҳам шунга киради.

БМТ 1989 йилда атроф-муҳит ва тараққиёт бўйича ўтказилажак конференцияни тайёрлаш ишларини бошлади. Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти шу иш доирасида саломатлик ва атроф-муҳит бўйича комиссия таъсис этди ва у «Бизнинг сайёрамиз — бизнинг саломатлигимиз» мавзусида мазмунли маъруза тайёрлади. У 179 та ҳукумат, халқаро ва нодавлат ташкилотларининг раҳбарлари ва юқори мансабдор шахслари қатнашган машҳур Рио-де-Жанейро (1992 йил) конференциясида янгради ва унинг хулосалари XXI аср дастурини қабул қилишда инобатга олинди. Бу эса, амалда келгуси асрда тараққиётни қандай қилиб ижтимоий-иқтисодий ва экологик жиҳатдан мусаффо қилиш тўғрисидаги режадир.

Одамлар саломатлиги ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ташвиши билан банд бўлган турли давлат ва ташкилотларнинг ўтган йиллардаги бутун саъй-ҳаракатлари маҳсули бўлмиш ҳамма дастур ва тадбирларни санашнинг ўзи ҳам анча қийин. Фақат бир нарса равшан: турли даражадаги ҳамкорликсиз энди бу муаммоларни ҳал этишнинг иложи йўқ.

1994 йилда атроф-муҳит ва саломатлик юзасидан ўтказилган II Хельсинки конференцияси Миллий режани ишлаб чиқишга киришиш учун туртки бўлди. Шуниси диққатга сазоворки, атроф-муҳит ва саломатликни сақлаш вазирлари айнан шу анжуманда ҳамкорликда ҳаракат қилиш тўғрисида келишиб олдилар. Улар инсон саломатлигини яхшилаш масаласига аввало, улар яшаётган муҳитни соғломлаштириш орқали ёндашиш лозим деган якдил хулосага келдилар. Экологик ва гигиеник муаммоларнинг оқибатлари билан шуғулланиш эмас, балки уларнинг манбаларини йўқотиш йўли билангина бу соҳада ижобий натижаларга эришиш мумкин. Бизнинг мамлакатимиз таклифига биноан Ўзбекистон Атроф-муҳит гигиенаси бўйича миллий ҳаракат режаси (АМГМХР)ни ишлаб чиқиш бўйича синов мамлакати қилиб белгиланди. Бунда бизнинг республикамиз томонидан синаб кўрилган Миллий режани Марказий Осиё ва Озарбайжонга тавсия этиш учун асос қилиб олиш назарда тутилган. Бу бизнинг зиммамизга катта масъулият юклайди, албатта. Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ҳамда Соғлиқни сақлаш вазирлиги мавофиқлаштирувчилар қилиб белгиланди.

Республика Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасида давлат ва халқаро аҳамиятга молик ушбу ҳужжатни ишлаб чиқишда бевосита қатнашадиган ўнлаб идора ва вазирликлар вакилларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Шундай қилиб, ушбу муҳим ҳужжат устида ишлашга киришилди. Халқаро ҳужжатлар ҳамда бу ишга алоқадор бўлган мутахассисларнинг фикр-мулоҳазалари билан танишиш шуни кўрсатмоқдаки, олдинда турган вазифа анча мураккабдир. Ва унинг самарасини амалда кўриш учун ҳийла узоқ вақт кутишга тўғри келади. Режанинг кўламлари шундай.

Маълумки, бизнинг қонунларимиз халқаро ҳуқуқ андозаларига мос тушади. Шу маънода АМГМХРни тайёрлашда Хельсинки конференциясида қабул қилинган атроф-муҳит гигиенаси бўйича Европа Декларацияси ва ҳаракат режаси каби ҳужжатларда мужассамлашган тажрибаларга таяниш мумкин ва лозим. Орадан бир йил ўтгач, 1995 йилнинг сентябрида Софияда бўлиб ўтган маслаҳат кенгашида тайёрланган ҳужжатда АМГМХРни Венгрия, Болгария, Буюк Британия, Швейцария каби айрим мамлакатларнинг режалаштириш соҳасидаги тажрибалари асосида тайёрлаш ҳақида тушунтириш берилган.

Декларациянинг бош қисмида Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг аъзоси бўлган Европа давлатлари атроф-муҳит ва соғлиқни сақлаш вазирларининг шундай баёнотлари бор: «Ҳаммамизнинг умумий мақсадимиз — саломатликни сақлаш ва мустаҳкамлашни кўзлаган ҳолда бугунги авлоднинг турмуш шароитини яхшилаш. Ишлаб чиқариш ва истеъмолнинг ҳозирги мавжуд амалиётини тубдан ўзгартириш ҳисобигагина барқарор тараққиётни таъминлаш мумкин. Жамиятнинг гуллаб-яшнаши ва узлуксиз тараққиёти табиатнинг биологик рангбаранглигини тўла тан олиш ва уни доимо муҳофаза қилишга асосланмоғи лозим».

Ушбу ҳаракатда атроф-муҳит ва саломатликни муҳофаза қилиш соҳасидаги долзарб муаммолар рўйхати ва тавсифлари келтирилган. Чунончи, озиқ-овқат маҳсулотлари ва сувнинг, бино ичкариси ва ташқарисидаги ҳавонинг ифлосланиши, бахтсиз ҳодиса ва авариялар оқибатида юз берадиган ўлим ва жароҳатланиш, экология ва саломатлик, шаҳарларда соғлиқни сақлаш, меҳнатни муҳофаза қилиш, қуролли жанжал-суронлар оқибати масалалари шулар жумласига киради.

Давлатлар ўзларининг устивор йўналишларини мавжуд шароитларга қараб ўзлари белгилайдилар, дейилади Декларацияда. Бироқ, шу билан бирга, сув ва ҳавонинг мусаффолиги каби муҳим масалалар ҳамма мамлакатлардан жиддий эътибор талаб этади. Зеро, бу ҳаёт-мамот масаласидир.

Худди шундай Европа режаси Атроф-муҳит гигиенаси бўйича миллий ҳаракат режасини тайёрлаш учун маълум маънода услубий ёрдам бўлади. Унда атроф-муҳит гигиенаси масалаларига, хусусан, иқтисодиётнинг ҳамма тармоқларининг биргаликдаги масъулияти, бошқарув тамойиллари, экологик жиҳатдан аниқ омиллар, халқаро ҳаракатларга ёндошиш баён этилган.

Хельсинки конференцияси ҳужжатларида шундай фикр таъкидланади: синов лойиҳасининг (унда бизнинг мамлакатимиз ҳам иштирок этмоқда) пировард мақсадларидан бири шуки, ҳар бир мамлакатда Миллий режага жамоатчилик ва ҳукуматларнинг биргаликдаги саъй-ҳаракатлари маҳсули, мамлакатни барқарор ривожлантириш умумий дастурининг ажралмас қисми сифатида қаралмоғи лозим. Афтидан, нафақат ҳукуматлар, балки қонун чиқарувчи органлар даражасида тегишли қарорлар зарур бўладиган кўринади. Миллий режани тайёрлаш жараёнида тўла ошкораликни таъминлаш, бу ишга кенг жамоатчиликни, айрим фуқароларни жалб этиш эса, муҳим ҳужжатни ишлаб чиқишда зарур демократик ҳуқуқий замин яратибгина қолмай, уни молиявий таъминлаш муаммосини ҳам ҳал этиши мумкин. Зеро, давлатларнинг маблағлари етарли бўлмайди. Бинобарин, турли тадбиркорлик тузилмалари, халқаро ижтимоий фонд ва ташкилотларнинг ёрдамига ҳам таянмоқ лозим бўлади.

В. КИРЧЕВ,
«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири.

• Мухбиримиз бонг уради

ИШЛАМАГАНГА БАҲОНА ТОПИЛАВЕРАДИ

Хонқа туманидаги ал-Хоразмий номли жамоа хўжалиги шоликорлари давлатга шоли сотиш режасини нега бажара олмадилар?

ШОЛИЧИЛИККА ихтисослашган хўжаликда ҳар гектар майдондан 53 центнер ўрнига 34,1 центнер ҳосил олинди. Хўш, нимага шундай бўлди? Хўжаликнинг барча раҳбару мутахассисларига шу саволни берсангиз, деярли бир хил жавоб оласиз: «Экиш чўзилиб кетди, униб чиққан ниҳоллар қуриб қолди, минерал ўғит тўла етказиб берилмади...»

ХОРАЗМДА сув танқчиллиги содир бўлгани рост. Аммо, бу баҳонани хўжалик раҳбарлари писанда қилолмайдилар, чунки хўжалик экин майдонлари Амударё ва кўпдан-кўп серсув каналлар оралиғида жойлашган. Демак, экишнинг чўзилиб кетгани учун, аввалaмбор, раҳбарлар, мутахассислар айбдор эмасми? Техника соз бўлганда, ерлар вақтида тайёрланганда экишни қисқа фурсатларда сифатли ўтказиб олиш мумкин бўларди-ку?!

Минерал ўғитларнинг экин айни ривожланадиган пайтда етказиб берилмагани учун хўжалик раҳбарлари асосан тумандаги мутасадди идоралар айбдор дейишмоқда. Тўғри, туманларда минерал ўғитларни ташиб келтирувчи ва хўжаликларга етказиб берувчи шундай ташкилотлар озми-кўпми фаолият кўрсатмоқда. Аммо ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир хўжалик ўз юкини ўзи кўтариши, ўзига зарур ўғит, эҳтиёт қисмларни биринчи навбатда келтириб, ғамлаб қўйиши керак эмасми? «Юқоридан ажратиладиган» улушга кўз тикиб ўтиришга одатланган айрим раҳбарлар бу ҳақиқатни ҳамон тушиниб етишмаяпти. Улар орасида ал-Хоразмий номли жамоа хўжалиги раиси ҳам бор...

Хўжаликдаги шоличиликка ихтисослашган ўн иккита бригаданинг бирортаси режани бажармади. Ачинарлиси шундаки, К. Ибодуллаев бошлиқ бригада ижарачилари 164 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 46,2 центнердан ҳосил етиштиришган ҳолда, А. Эшчонов бригадасида атиги 24,7 центнер бўлди, ёки 995 нафар ижарачидан борйўғи 33 нафари зиммасидаги режага етарли ҳосил етиштирди. А. Жуманиёзов, Ш. Қурбонов, С. Раҳмонова каби ижарачилар 55-62 центнердан ҳосил уюшган бўлса, Р. Зарипова, Х. Ҳасанов, С. Каримова, Х. Ражабова каби ижарачилар 18-19 центнердан оширолмадилар.

Бу «турли-туманлик»ка нимани баҳона қилиш мумкин?

Наҳотки, сув ва минерал ўғит тақчиллиги ёки экиш мавсумининг чўзилиши назорат қилинмаган, яъни бировнинг даласида экинлар гуллаб-яшнаган, бировникида эса сувсизликдан, ўғит йўқлигидан қуриб қолаверган бўлса!

Бу кўрсаткичларни хўжалик бош иқтисодчиси Н. Рўзматов шарҳлаб беришга ожиз. У киши фақат хўжаликда ўтган йили шоличиликдан 44 миллион сўмга яқин даромад олингани, бу йил бошида кўзланганидан деярли етти миллион сўм кўплигини айтади. Аммо, ишлар вақтида тўғри ташкил қилинмагани, ўғитлар йўқлиги ва бошқа қатор баҳоналар туфайли йўқотилган 2762 тонна шоли давлат хирмонларига топширилганда хўжалик яна 16,5 миллион сўм қўшимча даромад қилиши мумкин эди, деб хўжалик раҳбарларининг энг катта хатосини ҳам тан олади.

Хоразмда ўтган хўжалик йилида шоличиликда орқага кетиш содир бўлди. Шоличиликка ихтисослашган бирорта ҳам хўжалик режани бажара олмади. Вилоят шоличилигининг байроқдорлари саналган, йилига 25 минг тоннадан кам ҳосил олмайдиган ал-Хоразмий жамоа хўжалигида аҳвол шундай бўлгач, бошқалардан ўпкалаш ўринли эмас, албатта.

Баҳоналар ўз йўлига. Ишлаган имкон, ишламаган баҳона топишга уриниши ҳақ гап. Буни яна бир мисол яққол кўрсатади: ал-Хоразмий хўжалигига шундоқ ёндош бўлган «Ғалаба» жамоа хўжалиги (раиси Ўринбой Абдуллаев) ҳар гектар майдондан эллик центнердан ошириб ҳосил олди. Ваҳоланки, «Ғалаба»да барча сув манбалари шу «илғор» хўжаликлардан ўтиб боради.

Бир йилдаёқ «икки қадам орқага кетиш»ни аслида хўжалик раҳбарларининг ишни тўғри ташкил қилишмагани, масъулиятни унутишгани натижаси деб қарамоқ керак.

Абдулла СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Ўғит-ер малҳами

УНУМДОРЛИК ОТРЯДЛАРИ

Кечагина меҳнат сурони авж олиб турган далаларда бугун сокинлик. Лекин, деҳқон тинибтинчиётгани йўқ. У бўлажак ҳосил тараддудида. Бунга Қамаши туманидаги «Чим» жамоа ширкат хўжалиги аъзоларининг айни кунлардаги меҳнати мисол бўла олади.

Хўжалик аъзолари узоқ-яқин яйловлардан, аҳоли хонадонларидан гўнг йиғиб, далаларга ташиб чиқараяптилар. Маҳаллий ўғит баҳорги экиш ва экинлар парвариши даврида деҳқонга асқотади. Тумандаги «Қорабоғ» жамоа ширкат хўжалигида ҳам уч гуруҳда унумдорлик отрядлари ташкил этилган. Улар ҳар куни далаларга 80-100 тонна маҳаллий ўғит ташиб чиқармоқда. Бунинг учун 30 та тележка, учта юклагич ажратилган.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Ҳамкорлик

ОЛДИН ЮК МАШИНАСИ, ЭНДИ – «ЖИГУЛИ»

Мана икки йилдирки, Фарғонада Европа ҳамкорлик мамлакатларининг «Таъсис» дастури бўйича Франциянинг «Содетег» фирмаси фаолият кўрсатяпти.

У асосан, вилоятда фермер-деҳқон хўжаликларига амалий, моддий ёрдам кўрсатяпти. Шу йилнинг ёзида бевосита фирманинг кўмаги билан 10 дан ортиқ фарғоналик фермер франциялик касбдошларидан тажриба ўрганиб қайтишди.

Фирма фақат маслаҳат, йўл-йўриқлар, тавсиялар берибгина қолмай, моддий кўмакни ҳам аямаяпти. Яқинда вилоят фермерлар уюшмасига «Мулер МАЗ»юк машинаси тортиқ қилинган эди. Энди эса фирма маблағи ҳисобига сотиб олинган 6 та «Жигули» автомашинаси ҳам фермерлар ихтиёрига бериладиган бўлди.

Н. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи мухбири.

ИНГЛИЗ, РУС ва ТУРК ТИЛЛАРИНИ БИЛАДИГАН ҚИЗЛАР ДИҚҚАТИГА!!!

Инглиз, рус ва турк тилларидан камида иккитасини биладиган қизлар котиба-референт вазифасига ишга таклиф қилинади. Маош келишув асосида белгиланади. Ишга киришни хоҳловчилар қисқача автобиографияларини ёзиб келишлари керак.

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси 69 (метронинг «Ҳамид Олимжон» бекати). Телефон: 33-32-03, 33-15-18. Мурожаат соатлари: 8.30 дан 9.30 гача.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси раҳбарияти ва Котибияти Котибиятнинг масъул ходими Д. Қодировга отаси
Халил ЙЎЛДОШЕВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзсувқурилиш» давлат концерни кенгаш ҳайъати ва меҳнат жамоаси Транспорт бошқармаси бошлиғи А. Сиддиқовга акаси
Асадулла СИДДИҚОВнинг
бевақт вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этадилар.

Тошкент Архитектура-қурилиш институти ректорати, жамоат ташкилотлари ҳамда архитектура факультети жамоаси «Меъморчилик тарихи ва назарияси» кафедрасининг ўқитувчиси Дилшода Асқаровага укаси
Озод ХЎЖАЕВнинг
бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади

Ўзбекистон Республикаси Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги жамоаси Қашқадарё вилояти сув хўжалиги бирлашмасининг бош муҳандиси Г. Қўзибоевга падари бузруквори
Қўзибой МАВЛОНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Молия институти ҳузуридаги молия-банк ходимларининг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш институти жамоаси бош методист Шоҳиста Хасановага оналари
Кумрихон ҲАСАНОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Генетика илмгоҳи жамоаси лаборатория мудири Сотволди Джатаевга укаси
Раимжон ДЖАТАЕВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

ЧЕЧЕНИСТОН ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ДИҚҚАТИДА

Доғистоннинг Первомайское қишлоғида содир бўлаётган воқеалар ҳамда Чеченистондаги мураккаб вазият Россия оммавий ахборот воситалари диққат марказида турибди.

«Труд» газетасида қонли воқеаларга чек қўйишнинг энг мақбул йўли — вазиятни уруш билан эмас, сиёсий жиҳатдан ҳал этиш кераклиги таъкидланади. «Известия»да эса, Қизлар ва Первомайскоедаги воқеалар Россия ҳаётида «заифлик ва шармандалик»дир дейилади.

КЛИНТОННИНГ ТАКЛИФИ

Чеченистон билан боғлиқ воқеалар бутун дунёда кенг муҳокама қилинмоқда.

АҚШ Президенти Билл Клинтон мамлакат газеталаридан бирининг мухбири билан суҳбатда, Чеченистон муаммосини сиёсий йўл билан бартараф этиш тарафдори эканини айтди.

«Агар Чеченистондаги вазиятни ҳарбий куч ишлатиш йўли билан ҳал қилиш давом эттирилаверса, воқеалар ривожи бундан ҳам ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин», деди Билл Клинтон.

ОХИРГИ БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

Иорданиянинг Акаба шаҳрида ушбу мамлакат ва Исроил ўртасида тинчлик ҳақидаги шартноманинг охирги — тўртинчи битими имзоланди.

Мазкур битимнинг имзоланиши яқин шарқдаги аҳволни янада яхшилашга хизмат қилади, деб таъкидлади Иордания ташқи ишлар вазири Абдул Карим ал-Кабарити.

ҲОЗИРЧА... ШОВ-ШУВ

Ҳиндистоннинг Марказий қидирув бюроси (МҚБ) мамлакат ҳукуматининг олти нафар аъзосини яқин кунларда порахўрлик ва мансабини суиистеъмол қилишда айбланиши мумкинлиги ҳақида баёнот берди.

Мамлакатдаги йирик мухолиф партия — «Бхаратия жаната парти» раҳбари Л. К. Адванининг ҳам мазкур рўйхатдан ўрин олгани сиёсий доираларда катта шов-шувга сабаб бўлди.

СЎНГГИ СЪЕЗД

Япониядаги энг «Кекса» партиялардан бири — Япония Социалистлар партияси («Нихон сякайто») ўзининг сўнгги съездини ўтказди.

Мазкур партия бугунги кунда аҳамиятини йўқотган ўзининг сўл марксистик қарашлари оқибатида танглик даврини бошидан кечираётган эди. Шу боис, партия аъзолари унинг номи, дастури ва уставини ўзгартиришга қарор қилдилар. Партия раҳбари Томиити Мураяма мамлакат Бош вазири лавозимидан истеъфога чиққанидан сўнг, партия раҳбарияти узил-кесил ана шундай хулосага келди.

Эндиликда мазкур партия расман Япония Социал-демократлар партияси деб аталадиган бўлди.

ҚУРБОНЛАР КЎП

Камбоджа ҳукумат қўшинлари мамлакатнинг ғарбий қисмида жойлашган «Қизил кхмерлар» қароргоҳига кенг кўламли ҳужум бошлади.

Бироқ ҳукумат қўшинлари Қизил кхмерларнинг қаттиқ қаршилигига дуч келган. 500 га яқин жангари ҳозирча ўз қароргоҳини муваффақиятли мудофаа қилмоқда. Икки томондан ҳам кўплаб қурбонлар бор, дейилади ушбу хабарда.

СУРАТДА: Толедо шаҳри (Испания).

«СИЁСИЙ ТАНГЛИКНИНГ ЭНГ ЮҚОРИ ЧЎҚҚИСИ»

Бангладешдаги мухолиф партиялар тарафдорлари Дакка марказидаги сайлов комиссияси биносига ҳужум қилди. Улар полициячиларнинг қаттиқ қаршилигига дуч келди.

Натижада 200 га яқин киши жароҳат олган. Намойишчилар 15 февралда бўлиб ўтадиган парламент сайловига қаршилик кўрсатиш ниятида. Улар ушбу сайлов холисона эмас, балки ҳукумат назорати остида ўтади, деган фикрдалар.

Хорижий мутахассисларнинг фикрича, мамлакатда 22 ойдан буён давом этаётган сиёсий танглик шу кунларда ўзининг энг юқори чўққисига чиқди.

ВА НИҲОЯТ, ЎЗ ИХТИЁРИ БИЛАН...

Америка махсус хизмати томонидан гиёҳванд моддалар ташишда айбланган Таиланд парламентининг собиқ аъзоси Тханонг Сирипричапонг Бангкокдан АҚШ ҳукумати ихтиёрига жўнатилди.

1991 йилдаёқ Калифорния суди уни 1973—1987 йиллар давомида АҚШга 49 тонна марихуна олиб кирганликда айблаган эди. Лекин ўша вақтда Таиланд миллий партиясининг ноиби саналган Т. Сирипричапонг бу айбловни рад этганди.

1994 йилда у ноиблик ваколатини елкасидан соқит қилиб, яширинган бўлса-да, унинг қилмиши билан боғлиқ можаро давом этди. Ниҳоят, 1995 йил у ўз ихтиёри билан полицияга бош эгиб келди.

СЕНИ АВАЙЛАЙМАН ШИРИН ТУШЛАРДЕК

Ҳилол, нега деразамни чертдинг ярим тун,
Нега олиб қочдинг хаёл қушимни?
Мен сени соғинмай... Соғинсам нетай,
Нега ўғирладинг, ўнг-у тушимни?

Ҳилол, сенга боқиб ўйладим илк бор,
Айтгин, юзингдаги доғлар нимадан?
Менинг кўксимда ҳам жароҳатлар бор,
Ёр «сени унутдим» деган номадан.

Ҳилол, заминда мен, кўкда сен ёлғиз
Кел ахир, бир лаҳза ёнимда ўлтир.
Сени совуқ дерлар, ҳаммаси ёлғон,
Кел, мени ўлдирсанг, фақат сен ўлдир...

* * *

...Номозшом, мен уйга қайтаман ҳорғин,
Сохта тиржайишдан чарчаган лабим.
Муздай деразага юзимни босиб,
Сени кутаяпман, ёлғиз — матлабим.
Ниҳоят... Булутни енгдингми, жоним,
Қани энди менинг қанотим бўлса.
Сен тушмасанг, ўзим борсам ёнингга,
Қани энди сени қучоқлаб ўлсам...

* * *

Сени «бахтсиз бўлсин» деганлар
Ўзлари бахтлими?
Бир сўра.
Наҳот сенга ҳамдам бўлмадим.
Наҳот мен ёмонман қарғишдан кўра?

Тўғри, тушларимда суйсам ҳам,
Куйсам ҳам айтмадим дардимни,
Менга бошқа ҳеч ким керакмас,
Эгаси сен, ўзинг — қалбимни.

Тўғри, тил учида такрорламадим,
«Сени севаман» деб, тўтиқушлардек.
Сен менинг қалбимсан...
Сабрим..
Қабримсан...
Сени авайлайман ширин тушлардек.

Баъзан эркалашга бормайди қўлим,
Юрак рашк қилади қўлимдан.
Сени мендан ололмас ғаним —
Ғаним йўқдир бошқа ўлимдан.

Даштдаги қизғалдоқ ўша узганинг,
Бул эмас, ишқингда қонталаш дилим.

Мен сени ўзимдан ўзим рашк қилдим.

Ўша қизғалдоқни...
Авайла, Гулим!

***

Ў, дилим!
Сен мендан хафа бўлма қўй.
Муҳаббат мени оқ қилган.
Мен сени.
Сен мендан кетмадинг,
Мен муҳаббатдан,
Томирдан қон эмас,
Оқар фақат куй.

Муҳаббат!
Қайтариб олмас сўзини.
Мен сени кечирдим, бағримга босай.
У қизни...
Муҳаббат...
Эслатма энди.
Кўкда бир ой бўлса, у ердаги ой.

Ислом ҲАМРО.

• Ватан мадҳи — муқаддас

ТЎПЛАМ ҲАМ ЧИҚАДИ

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 5 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган «Ўзбекистон — Ватаним маним» мавзусидаги қўшиқлар кўрик-танлови фарғоналикларни ҳам мамнун этди. Бу ҳақда вилоят маданият ишлари бошқармаси бошлиғи Сайдали ОДИЛОВ шундай дейди:

— Ижтимоий ҳаётимизда муҳим ўрин тутадиган бу кўрик-танловни ҳеч иккиланмай, миллий қўшиқчилигимиз тараққиётидаги жуда катта воқеа деб айтиш мумкин. Вилоятимиз маданият ва санъат ходимлари бу ҳақдаги қарорни беш йиллик юбилейга тайёргарликнинг муҳим бир босқичи сифатида қаршиладилар.

Бошқармамиз ҳузурида кўрик-танловни ўтказиш юзасидан ташкилий қўмита тузилди. Унинг таркибига ижодкорлар, бастакорлар, барча шаҳар ва туманлардаги шу соҳага масъул шахслар киритилди. Кўрик-танловни юксак савияда ўтказиш юзасидан махсус тадбир ишлаб чиқдик. Унинг биринчи босқичи — шаҳар ва туманлардаги тадбирларга алоҳида эътибор бераётганимизнинг боиси бор. Чунки, қишлоқ жойларда халқимизнинг узоқ йиллик қўшиқчилик анъаналари, мусиқа санъатининг ўзига хос сирлари сақланиб қолган. Ана шу булоқларнинг кўзини очишда мазкур танлов ўзига хос роль ўйнайди. Бу муҳим тадбирдан хоҳ у профессионал, хоҳ ҳаваскор ижрочи бўлсин, бирортаси ҳам четда қолмайди. Мезон фақат битта — Ватанга муҳаббат руҳи билан йўғрилган қўшиқларни юксак савияда ижро этишдир.

Туман ва шаҳарларда ғолиб деб топилган қўшиқлар ижрочилари вилоят миқёсида ўтадиган якунловчи босқичда қатнашиш ҳуқуқини оладилар. Иккинчи босқич кўрик танловида ғолиб чиққан қўшиқчилар эса Республика кўрик-танловида қатнашадилар.

Биз кўрик-танлов муносабати билан «Ватан ҳақида қўшиқ» тўпламини нашр этишни ҳам режалаштириб қўйдик. Шунинг учун ҳам шаҳар ва туманларда, вилоят бўйича ўтказиладиган кўрик-танловларда ижро этилган қўшиқлар магнит ленталарига ёзиб олинади ва нотага туширилади. Бу ишга Фарғона ва Қўқон санъат билим юртларининг мутахассисларини жалб этдик.

Шаҳар ва туманларда ўзига хос мукофотлар таъсис этилган. Вилоят бўйича эса 10 минг сўмдан 30 минг сўмгача бўлган 9 та мукофот белгиланди. Кўрик-танловда ижро этилган қўшиқлар бевосита радиоэшиттиришлар ва телекўрсатувларда кенг тарғиб қилинади.

«Халқ сўзи» мухбири
Н. СОБИР
ёзиб олди.

Машинам 1987 йилда чиққан. Мен 1994 йилда уни техник кўрикдан ўтказган эдим. 1995 йилда инспектор машинани бу йил ҳам техник кўрикдан ўтказишим кераклигини айтди. Аслида техник кўрик икки йилда бир марта ўтказилишини эшитгандим. Аммо инспектор, бу, машинамнинг чиққан йилига мувофиқ эмаслигини таъкидлади. Шу тўғрими?

Ф. ТУРСУНҚУЛОВ,
Оққўрғон тумани.

Мавжуд тартибга кўра, корхоналарга тегишли транспорт воситалари бир йилда бир маротаба, фуқароларга тегишли енгил, юк ташувчи автомобиллар, автобуслар, мотоцикллар (мотороллёрлар) ва тиркамалар икки йилда бир маротаба давлат техник кўригидан ўтказилади.

Шахсий транспорт воситалари ишлаб чиқарилган йилининг охирги рақами тоқ сони билан тугаган транспорт воситалари тоқ сонли йилда;

— ишлаб чиқарилган йилининг охирги рақами жуфт ёки ноль билан тугаган транспорт воситалари жуфт сонли ёки ноль билан тугаган йилда техник кўрикдан ўтказилади.

* * *

ДАН ходимининг ҳайдовчи қоидани бузмаган ҳолда ҳам тўхтатишга ҳақи борми?

Р. ОРИПОВ,
Тошкент шаҳри.

ДАН ходимлари йўл қоидаларини бузмаган қуйидаги ҳолларда ҳайдовчиларни тўхтатишлари мумкин:

— ҳайдовчининг (автомобилни) транспорт воситасини бошқаришга қобилиятли эканлигига шубҳа қилса;

— ҳайдовчи ва йўловчиларнинг ҳатти-ҳаракати ҳамда ташқи кўринишлари ва юкнинг аҳволи йўл транспорт ҳодисаси ёки жиноятга алоқадорлигидан дарак берса;

— транспорт воситасидан фойдаланиш ва уни бошқариш ҳуқуқини берувчи ҳужжатларни, йўл варақаларини текширишда, олиб қочилган ва ўғирланган транспорт воситаларини қидириш чоғида, рўйхатга олинган маълумотларни таққослашга, шунингдек, бошқа ҳуқуқбузарликлар тўғрисида маълумотлар олиш учун зарур бўлса;

— ҳайдовчиларни йўлларда ҳаракатланишнинг ўзига хос жиҳатлари ёки шартлари ўзгарганлиги тўғрисида хабардор этиб қўйиш талаб қилинса.

* * *

Машина ойналарига парда тақиш ёки ойналарни қорайтиришга рухсат бериладими?

Г. ЙЎЛДОШЕВ,
Андижон тумани.

Транспорт воситасига теварак-атроф кўринишини чеклайдиган қўшимча нарсалар ўрнатилган, ойнанинг тиниқлигини камайтирадиган қора ёки бошқа рангдаги қоплама суртилган бўлса, транспорт воситаларидан фойдаланиш таъқиқланади.

Енгил автомобилларнинг олдинги икки ёнига ташқи кўзгу ўрнатилгандагина орқа ойнасига парда ўрнатишга рухсат этилади.

• Луқма

УЧ КУНЛИК «САЛАМАНДЕР»лар

Агар Тошкентдаги Чорсу бозори расталарини айлансангиз, тагчармига Германиядаги машҳур фирманинг номи — «Саламандер» ёзуви туширилган қишки эркаклар пойабзалларига кўзингиз тушади.

Шунингдек, таги ва ҳатто, қўнжига турли чет эл фирмаларининг тамғаси босилган бошқа турдаги пойабзалларга ҳам дуч келасизки, бундай этикларни, айниқса, «Отчопар» бозорида кўплаб учратиш мумкин. Минг пайпаслаб кўринг, айбини тополмайсиз. Аммо уч-тўрт кун кийилгач, йиртилиб кетади.

Бундай сифатсиз маҳсулотлар қаердан оқиб келаяпти?

Афсуски, бутун Чорсу бозорини кезиб ҳам, тайинли жавоб топа олмайсиз:

— Кеп қолинг, арзонгина, — дейди ёш йигит «Саламандер»ни мақтай туриб

Яқинда Гулистон шаҳрида яшовчи кекса отахон Х. Назаралиев ҳам ушбу масала юзасидан таҳририятимизга шикоят қилиб келди.

— Иш юзасидан пойтахтга келган эдим, — дейди у. — «Отчопар» бозоридан тагчаримига «Саламандер» фирмасининг номи ёзилган этик харид қилдим. Олишга олдиму бу ёғи ҳангома бўлди. Уч кунгина чидади, халос. Чарми йиртилиб, кийишга буткул яроқсиз бўлиб қолди. Ваҳоланки, менга сотишаётганида «Покистоннинг маҳсулоти, уч-тўрт йил яйраб киясиз», — дейишган эди. Таниш-билишларимга «бир марталик» пойабзални кўрсатган эдим, кулиб юборишди. Кейин билсам, улар ҳам менга ўхшаб чув тушишган экан...

Отахон пойабзалга доир экспертиза хулосасини ҳам олиб келган экан. Хўжалик ҳисобидаги Сирдарё экспертиза бюросининг 188-сонли хулосасига кўра, этик сунъий чарм (дермантин)дан тайёрланган ва техник стандарт талабларига мутлақо жавоб бермас экан.

— Йўлга отланаётганимда, биргина оёқ кийим учун газетага арз қилиб пойтахтга борасизми, дегувчилар ҳам бўлди, — дейди отахон куюниб. — Ўзингиз ўйланг, ахир бунга ўхшаш пойабзалларни юзлаб одамлар сотиб олган ва ҳамон олишаяпти! Демак шунча киши берган пулларига куйиб қолмоқда. Наҳотки, четдан келтирилаётган маҳсулотлар сифатини назоратдан ўтказишни тартибга солиб туришнинг иложи бўлмаса?..

О. ТЎРАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Театр

МИЛИЦИОНЕРЛАРГА БАҒИШЛАНДИ

Ҳамза номидаги ўзбек академик драма театри ижодий жамоаси Ҳайдар Муҳаммаднинг милиция ҳаёти акс эттирилган «Жиноят устида ушлансин» драмасини илк бор томошабинлар ҳукмига ҳавола этди. Асарни Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Марат Азимов саҳналаштирди.

Жиноятчилик ва унинг уюшган турларига қарши кураш, жамоат тартиби ва хавфсизлигини сақлаш борасида сидқидилдан меҳнат қилиб, келаётган милиция ходимлари фаолиятига бағишланган мазкур асар премьерасига театр мухлислари билан бирга Ички ишлар ва Адлия вазирликлари ходимлари, Ички ишлар академияси тингловчилари, олий ҳарбий билим юртларининг талаблари, Тошкент шаҳри ва пойтахт вилояти ички ишлар бошқармаларининг вакиллари келди.

Томошадан сўнг вазирлик ходимларининг театр ижодий жамоаси билан учрашуви бўлди. Кейинги йилларда ички ишлар вазирлиги театр билан маданий алоқаларни мустаҳкамлашга катта эътибор бермоқда. Театр тарбиявий ишларни такомиллаштириш, ходимларнинг санъатга бўлган қизиқишини оширишга қаратилган оммавий тадбирлар ўтказишда фаол иштирок этаётгани учун вазирликнинг фахрий ёрлиғи билан мукофотланди, «Жиноят устида ушлансин» спектаклида қатнашган бир гуруҳ ижодкорлар эса эсдалик совғалари ва пул мукофотларига сазовор бўлди.

(ЎзА).

Қўнғирот шаҳридаги Ўзбекистон темир йўллари акционерлик компаниясига қарашли «Саломатлик» комплексида беморларнинг даволаниши учун барча шарт-шароит мавжуд.

Светлана Жакеевани бу ердагилар қўли енгил шифокор сифатида ҳурмат қилишади.

СУРАТДА: Светлана темирйўл ходимини тиббий кўрикдан ўтказмоқда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ
тасвирга олган.

"Промкартонторг" ҲЖ

чекланмаган миқдорда макулатура (қоғоз чиқитлари)ни, ҳар тоннаси 6500 сўмдан) қабул қилади. Пул ўтказиш йўли билан ёки гофроидишлар, ўров қоғозлари, елимланган картонлар, селикат елимига ҳам айрибошлаш мумкин. Аҳолидан қабул қилинадиган макулатура кундалик эҳтиёж молларига айрибошланади:

1. Пахта ёғи	*1 шиша*	*- 11 кг макулатура учун*
2. Кир совун	*1 бўлак*	*- 3 кг ---*
3. СКЮ пастаси-1000	*1 кг*	*- 15 кг ---*
4. Чистол У-1000	*1 кг*	*- 8 кг ---*
5. Вино	*1 шиша*	*- 7 кг ---*
6. Арақ	*1 шиша*	*- 20 кг ---*
7. Коньяк	*1 шиша*	*- 22 кг ---*
8. Эл. лампочкалар	*1 дона*	*- 3 кг ---*
9. "Фтородент" тиш пастаси	*1 дона*	*- 4 кг ---*
10. Лаб бўёғи	*1 дона*	*- 3 кг ---*
11. Сигаретлар	*1 қути*	*- 2 кг ---*
12. Хинали шампунь	*1 шиша*	*- 10 кг ---*

13. "Лада" шампуни	*1 шиша*	*- 7 кг ---*
14. "Лола" креми	*1 бонка*	*- 3 кг ---*
15. "Локон"	*1 шиша*	*- 12 кг ---*
16. Пойабзал мойи	*1 бонка*	*- 3 кг ---*
17. Қўлга сурадиган крем	*1 бонка*	*- 2 кг ---*
18. "Мумиё" крем	*1 бонка*	*- 3 кг ---*
19. Пиёзли лавлаги аччиқ-чучиги	*1 бонка*	*- 7 кг ---*
20. "Неженский" аччиқ-чучиги	*1 бонка*	*- 12 кг ---*
21. Шампан виноси ва бошқалар.	*1 шиша*	*- 20 кг ---*

(Моллар рўйхати ва меъёри ўзгариши мумкин.)

Қабул пунктларининг жойи:

Тошкент шаҳрида:

Ҳамза туманида: *- Мальков кўчаси, 2, - Шолохов кўчаси, - Лисунов кўчаси.*

Миробод туманида: *- Миралихов 2-боши берк кўчаси, 19, - Подъемник кўчаси, 1, - К. Цеткин кўчаси, 1.*

Чилонзор туманида: *- 26-даҳада (Макарон фабрикаси), - 19-даҳада, - 16-даҳада,, - 14-даҳада, - Отчопарда.*

Юнусобод туманида: *- Малёсов кўчаси, 2, - Малёсов кўчаси, 37, - Ц-6 ("Қозоғистон" кинотеатри), - 4-даҳада (302-мактаб), - 11-даҳада.*

Собир Раҳимов туманида: *- Қорақамиш 2/3 даҳада, - Қорақамиш 2/1 даҳада, - "Миконд" заводи (металлбаза томонидан), - "Семурғ" фабрикаси.*

Ангрен шаҳрида: *- 5/5 даҳа, 14 уйда, - 5/3 даҳа, Южная кўчаси ("Промкартонторг" ҲЖ ётоқхонаси қошида), - Навоий кўчаси, 22, - Қорабау посёлкаси, - Облиқ посёлкаси, Боғ кўчаси.*

Янгиобод-2: *- қурилиш моллари дўкони.*

Нуробод: *- "Универсам" дўкони.*

Олмалиқ шаҳрида: *- 35-телеграф ётоқхонаси ҳудудида, - "Саодат" дўкони, - "Лола" дўкони.*

Оҳангарон шаҳрида: *- 14-мавзе, 2 уйда, - 2-мавзе, 14 уйда.*

Чирчиқ шаҳрида: *- "Баҳор" кинотеатри қошида.*

Янгийўл шаҳрида: *- 12-МККда.*

Бекобод шаҳрида: *- 14-мавзеда. - 11-мавзеда.*

Бўка шаҳрида: *- типография қошида.*

Мурожаат учун телефонлар:
Тошкент шаҳрида 98-36-87,
Ангрен шаҳрида 3-57-28.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир— А. Йўлдошев.
Навбатчи — Ғ. Юсупов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 020. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 22.30.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.